

مرکز آموزشهای مجازی
معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز
معاونت آموزشی

شیوه نامه استاندارد طراحی آموزشی محتوای الکترونیکی
قابل ارائه در مرکز آموزشهای مجازی

تهیه و تدوین: مرکز آموزشهای مجازی
معاونت آموزشی
دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

فهرست مطالب

رئوس مطالب

شماره صفحه

- مقدمه ۲
- شاخص های ارائه درس الکترونیکی ۳
- ساختار یک درس الکترونیکی ۴
- اجزای تشکیل دهنده محتوای الکترونیک ۵

مقدمه

با توجه به ضرورت توسعه آموزش الکترونیکی در سطح دانشگاههای علوم پزشکی و نیاز اعضای هیأت علمی و مدرسین به آشنایی و آگاهی از شاخصها و شیوههای طراحی مطلوب محتوای الکترونیکی، داشتن یک شیوهنامه استاندارد آموزشی جهت طراحی مناسب برنامههای درسی به صورت الکترونیک، می تواند در یادگیری بهینه مطالب درسی توسط فراگیران کمک رسان باشد.

با توجه به این هدف، شیوهنامه مذکور جهت طراحی آموزشی محتواهای الکترونیکی قابل ارائه در مرکز آموزش شهای مجازی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز تهیه و تدوین گردیده است که چهارچوب اصلی محتوا، ساختار و اجزای تشکیل دهنده یک درس مجازی را در یک فرایند آموزشی توصیف می کند.

شایان ذکر است استفاده از بعضی عناصر تدوین شده (درج فعالیت های دارای عنوان اختیاری)، صرفاً جنبه پیشنهادی دارد و می تواند با نظر متخصصین یا کمیته طراحی آموزشی محتوای الکترونیک تغییر یابد.

شاخص‌های ارائه درس الکترونیک

ردیف	طبقه	شاخص
۱	فراگیران	تعداد فراگیران بیشتر از ۱۰ نفر در یک ترم تحصیلی باشد
		مخاطبین درس، ترجیحاً بیشتر از یک رشته و گروه آموزشی باشند
		اولویت ارائه با دروسی باشد که پراکندگی جغرافیایی دانشجویان بیشتر است
۲	ماهیت درسی	قابل ارائه در ترم‌های متوالی تحصیلی باشد
		مباحث درسی بیشتر به صورت تئوری باشد
		بخش تئوری دروس بالینی نیز می‌تواند به شیوه الکترونیک ارائه شود
		امکان طراحی درس به صورت الکترونیکی وجود داشته باشد
		طراحی درس به شیوه مالتی مدیا، فهم مطالب آموزشی را تسهیل کند
۳	مدرس	امکان ارزشیابی درس به روشهای متداول قابل ارائه در سامانه آموزش الکترونیک وجود داشته باشد (آزمون، تمرین، نظرسنجی و ...)
		به شیوه‌های ارائه محتوای آموزش الکترونیک علاقمند باشد
		زمان کافی برای طراحی و ارائه درس به صورت الکترونیک را داشته باشد
		مسلط به فن بیان گفتاری و نوشتاری باشد
		مدرس به مهارت‌های کار با رایانه، پست الکترونیک و نرم افزارهای ارائه درس الکترونیک آشنایی نسبی داشته باشد

ساختار یک درس الکترونیکی

- هر محتوای قابل ارائه به صورت الکترونیکی، قبل از تدوین و طراحی برنامه، باید دارای طرح درس (چهارجوب پیش بینی شده فرایند اجرا) باشد.
- معمولاً پس از تهیه طرح درس، سناریوی طراحی آموزشی برنامه (گام ها و صحنه های قابل نمایش) با ذکر مراحل و جزئیات قابل ارائه تنظیم می شود.
- در تهیه مطالب درسی، بهتر است از تجربه اساتید مجرب و مسلط به فن بیان گفتاری و نوشتاری استفاده شود.
- یک محتوای آموزش الکترونیکی مطلوب، می بایست دارای ساختار باشد، یعنی شروع مطالب و سیر ارائه منطقی درس در آن رعایت شده باشد.
- همچنین در تنظیم و تدوین مطالب درسی و شیوه ارائه آن ها در هنگام طراحی ساختار آن، می بایست از روش شناسی و روش های روانشناسی آموزش پیروی کرد تا حداکثر کارایی در بکارگیری قابلیت های رایانه ای روی دهد.
- جذابیت تصویری داشته باشد و بتواند دانشجویان را به یادگیری مطالب درسی علاقه مند سازد، مانند استفاده از انیمیشن و تصاویر گرافیکی، صوت، کلیپ های آموزشی مرتبط با موضوع درس و ...
- از قابلیت ها و ابزارهای رایانه ای برای کمک در به تصویر کشیدن مفاهیم و توضیحات پیچیده درسی استفاده شود. یعنی از این امکانات برای بیان و تشریح مفاهیم تئوری و نیز در حل مثال ها و تمرین های درسی استفاده شود تا دانشجو بتواند توانایی تصویری خود را نیز در درک مفهوم آن ها به کار برد.
- بهتر است که شیوه تنظیم مطالب به صورتی باشد که در هر فصل، مطالبی به مقدار متوسط از هر بخش در صفحات اصلی محتوای آموزشی گنجانده شود و مطالعه توضیحات و مثالهای بیشتر آن بخش، با لینکهای "توضیح بیشتر" و "مثال های بیشتر" به اختیار دانشجو گذاشته شود. به این ترتیب هر دانشجو با توجه به نقاط ضعف و قوت خود، توضیحات مطلوبش را انتخاب کرده می خواند.
- و در نهایت، محتوای الکترونیکی به شکل تعاملی طراحی شده باشد، یعنی علاوه بر مطالعه و مشاهده مطالب، دانشجو را به فعالیت و کار با برنامه و محتوای آموزشی ترغیب کند، مانند استفاده از مثال ها و پرسش های تعاملی که بتواند دانشجو را به حل مسائل و پیگیری موضوعات درس هدایت کند.

اجزای تشکیل دهنده محتوای الکترونیک

تشریح فعالیت		ردیف	اجزای درس
عنوان و لوگوی مرکز ارائه دهنده محتوای آموزشی در صفحه اصلی آورده شود (در صورت وجود پشتیبان فنی، مشخصات ارتباطی جهت انجام پشتیبانی مخاطبین ذکر شود).		۱	معرفی مرکز آموزشی
عنوان و موضوع درسی با فونت مناسب در صفحه اصلی پس از معرفی مرکز آموزشی، همراه با یک موسیقی پس زمینه که الزاماً در ابتدا و انتهای درس نشان داده می شود.		۲	شناسنامه درس
معرفی مدرس می تواند بوسیله تصویر و صوت ترکیب شده استاد رو به دوربین بیان شود (در صورت تعدد مدرسین، میزان مسئولیت هر یک از تهیه کنندگان مطالب درسی ذکر شود).		۳	معرفی استاد/ مدرس
هدفهای کلی و اختصاصی درس/ برنامه که شامل انتظارات و سطح مهارتهای آموزشی یادگیرندگان و گروه هدف (مخاطبین) محتوای ارائه شده می باشد.		۴	اهداف آموزشی
عناوین و بخش های قابل ارائه در برنامه، به صورت منوی تعاملی (دارای قابلیت کلیک جهت انتقال به بخش های انتخاب شده) در زاویه ای مناسب در فایل دیجیتال آورده شوند.		۵	فهرست مطالب
(این بخش اختیاری است) توصیف کلی از بخش ها و ترتیب ارائه مطالب درسی، نکات کلیدی درس و خلاصه ای از مباحث قابل ارائه به اندازه یک صفحه تصویری درج شود.		۶	چکیده (مقدمه)
(این بخش اختیاری است) دستورالعمل چگونگی استفاده از محتوا، به صورت تصویر متحرک نمایش مراحل استفاده (که می تواند به صورت دیالوگ استاد یا گوینده محتوا) ادغام شده بر روی تصویر بیان می شود.		۷	راهنمای یادگیری
محتوای آموزشی، یک فایل چند رسانه ای دیجیتال که ترکیبی از صدا، متن و تصویر با استفاده مناسب از عناصر هنری، گرافیکی، انیمیشن، جداول و نمودارهای آموزشی و دارای قابلیت تعاملی می باشد که با فرمت های قابل ارائه در استاندارد اسکورم تهیه می شود. در تهیه محتوای آموزشی، از درج مطالب غیر ضروری، مباحث تکراری و غیر مرتبط خودداری شود. همچنین می توان از عناصر تصویری مناسب جهت برجسته سازی مطالب و تأکید بر مباحث مهم و کلیپ های آموزشی مرتبط با موضوع اصلی درس، مثال، تمرین و پرسش های مناسب استفاده نمود.		۸	محتوای اصلی درس
(این بخش اختیاری است) برای تسهیل یادگیری، می توان از تعریف اصطلاحات تخصصی و واژگان کلیدی درس پس از محتوای اصلی استفاده نمود.		۹	واژه نامه
ارزشیابی شرکت کنندگان می تواند به صورت حل تمرین، ارسال پروژه درسی، تکمیل ماژول نظرسنجی و ارزیابی دوره و خود آزمون الکترونیکی دارای قابلیت بازخورد به مخاطبین با در نظر گرفتن اهداف یادگیری تعریف شود.		۱۰	ارزشیابی درس

۱۱	تشکر و قدردانی	(این بخش اختیاری است) در صورت لزوم می توان از مراکز یا افراد همکاری کننده در تهیه و ارائه محتوا قدردانی نمود.
۱۲	منابع تکمیلی	(این بخش اختیاری است) منابع اینترنتی و کتابخانه ای استفاده شده در تهیه محتوا و همچنین پیوست های مورد نیاز (فایل های راهنما، مقاله های آموزشی مرتبط، اسلاید، لینک های مورد نیاز و ...)، با رعایت اصول مرجع نویسی در انتهای فایل الکترونیک آورده شوند.
۱۳	مالکیت معنوی	ذکر عنوان مرکز آموزشی دارای حق مالکیت معنوی استفاده از محتوا در صفحه اصلی فایل و در جای مناسب الزامی است. همچنین مطالب ارائه شده در محتوای درسی (متون درسی، اشکال، تصاویر و ... استفاده شده) باید دارای مجوز استفاده و یا ذکر منبع صاحبین اثر باشد.